

10. Pamuk H., Alper A., Ali I. Trump bans U.S. investments in companies linked to Chinese military. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-china-securities-exclusive-idUSKBN27S2X3>

11. Perez E. FBI arrests Chinese national connected to malware used in OPM data breach | CNN Politics. *CNN*. URL: <https://edition.cnn.com/2017/08/24/politics/fbi-arrests-chinese-national-in-opm-data-breach/index.html>

12. U.S. FCC votes to advance proposed ban on Huawei, ZTE gear. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/technology/us-fcc-votes-launch-further-crackdown-huawei-zte-equipment-2021-06-17/>

13. Viswanatha A., Volz D., O’Keeffe K. Four Members of China’s Military Indicted Over Massive Equifax Breach. *WSJ*. URL: <https://www.wsj.com/articles/four-members-of-china-s-military-indicted-for-massive-equifax-breach-11581346824>

Шевченко Денис

ПАТ «Вищий навчальний заклад

“Міжрегіональна Академія управління персоналом”»

ВПЛИВ ПРОПАГАНДИ, ЗМІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ НА КОНФЛІКТ МІЖ РОСІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ: В ІСТОРИЧНОМУ ТА МІЖНАРОДНИХ АСПЕКТАХ

Ключові слова: *пропаганда, методи пропаганди, маніпулювання, війна Росії проти України.*

Keywords: *propaganda, methods of propaganda, manipulation, Russia’s war against Ukraine.*

Російська агресія проти України має глибокі історичні корені [1]. Одним із її інструментів є пропаганда. Коли саме вона стала зброєю російської влади, сказати складно. Водночас очевидним є те, що сучасна російська пропаганда є прямою спадкоємицею та послідовницею радянської ідеологічної політики.

Росія фактично з’явилася з брехні. Сучасний український історик В. М. В’ятрович у книзі «Наша столітня. Короткі нариси про довгу війну» слушно зазначає: «Росія як така з’явилась саме після поглинання українських земель. Із поступового знищення української козацької держави розпочалося народження імперії з украденою в українців назвою «Росія» – грецьким перекладом слова «Русь» [1, 19]. У сучасних умовах розгортання воєнної агресії це твердження має особливе значення. У російській пропаганді до початку повномасштабної війни 24 лютого 2022 р. завжди було чути «братський народ», що зумовлювало походження з однієї держави Русі.

Проте перша реальна згадка про Москву як про якесь містечко датується 1270 р. завдяки татарському перепису. Була ще невелика згадка 1238 р., до речі, вона цензурована московитами, тому що там написано, що москвичі тікали від татар, «нічого не бачачи», тобто в паніці [2]. Але не варто недооцінювати Кремль із його пропагандою та брехнею. У них також була теорія про те, що Москва – це третій Рим [3].

Якщо ми звернемося до радянського періоду, то ця пропаганда як була абсурдною, так і залишилася. До прикладу радянської пропаганди – національно-визвольна боротьба українців 1917–1921 рр. в Росії називається «громадянською

війною». А їх наступники спробували застосувати термін «громадянської війни» для означення подій на Донбасі, Луганщині у 2014 р., прикриваючи свою воєнну агресію в регіоні. Із огляду на їх історію пропагандою та обманом свого населення російська влада займається дуже давно, і не дивно, що сьогодні для росіян характерне переконання, що нападом на Україну вони захищаються [4].

Захист, очищення та допомога, про яку з початку війни кажуть Путін та вся кремлівська пропаганда, як ми бачимо, дуже гарно працює серед російського населення. Але як і завжди, є нюанси. Кремль, який полюбляє «запозичувати речі», сам до пропаганди не дійшов, і вдається до відомого методу багаторазового повторення («метод Геббельса»). Навіть коли вони розповідають про біолабораторії, вони це роблять багато разів, щоб спрацював метод багаторазового повторення, який діє за принципом «Брехня, повторена тисячу разів, стає правдою» [5].

Міфи про «братні народи» чи «єдиний народ» – абсолютно штучні. Концепція «братніх народів» – це хворий витвір радянської пропаганди на заміну російської імперської концепції «триєдиного народу» [6]. На початку війни на Донбасі та Луганщині, а також на початку повномасштабного вторгнення пропаганда розповідала про неонацистів, яких треба прибрати, щоб ніби то «допомогти молодшому брату», історія якого теж була вигадана.

Комуністичною пропагандою були сформовані чіткі шаблони для розгляду історії України. Передусім вона мала бути додатком російської історії. Історичні події в Україні мали дублювати російські процеси, водночас бути менш масштабними, другорядними. Але ця пропаганда не мала нічого спільного з реальністю [6].

Є якась містика в тому, що оголосивши себе правонаступницею СРСР, росія перейняла від цієї тоталітарної країни найгірше: як загалом, так і у деталях, повторивши майже всі злочини радянських військ – від згвалтування до розстрілів мирного населення [7]. Але Росія все-таки змінила дещо: цим виявилось «Ніколи більше», яке з 2000-х рр. активно змінювала пропаганда, підмінюючи поняття на «Можемо повторити» яке означає, що Росія нібито здатна до повторної перемоги над нацизмом.

Як можна перемогти те, чого росія не хоче називати? Практично з початком повномасштабного вторгнення пропаганда та уряд росії почали використовувати поняття «нацизм», але так було не завжди. Почалося це все з радянського уряду, який побоювався поняття «нацизм», бо воно складається з націонал-соціалізму і дуже схоже з комуністичним соціалізмом, і вийшло б, що вони у війні майже проти своїх. Звідси більша частина старого та частково молодого населення в росії завжди використовують поняття «фашизм».

Незважаючи на всі сили й фінанси, які росія вкладає у свою машину пропаганди, вона працює не так ефективно, як їм хотілось би. До початку повномасштабного вторгнення фінанси, які витрачала росія, були великими. До прикладу, бюджет каналу «RT» до війни складав більше 300 мільйонів доларів, мав збільшитися на 41 % і включати німецьку та французьку мови [8]. Проте незважаючи на всі старання росії, світове співтовариство не сприйняло російську пропаганду та почало її позбуватися.

Боротьба триває, і очевидно, ще буде тривати й надалі. Проте потрібно відзначити старання наших ЗМІ, державних служб та органів, які чинять супротив російській інформаційній політиці. І в умовах війни варто усвідомлювати, що вона відбувається не лише на полі бою, а й в інформаційному просторі, та критично підходити до жерел інформації.

Джерела та література

1. В'ятрович В. М. Наша столітня. Короткі нариси про довгу війну. Харків: Ранок, 2023. 256 с.
2. Як пропаганда РФ спотворює історію України на свою користь – інтерв'ю з істориком Палієм. *Факти ICTV*. 22 липня 2022. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20220722-yak-propaganda-rf-spotvoryuye-istoriyu-ukrayiny-na-svoyu-koryst-intervyu-z-istorykom-paliyem/>
3. Москва – третій Рим. *Leksika.com.ua*. URL: https://web.archive.org/web/20210224120353/https://leksika.com.ua/10651009/legal/moskva_-_tretiy_rim
4. Як радянська / російська пропаганда називала війни. *Український інститут національної пам'яті*. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rosiysko-ukrayinska-viyna-istorychnyy-kontekst/viyskovi-konflikty-za-uchastyu-srsr-rf-ta-yak-yih-nazyvala-radyanska-rosiyska-propaganda>
5. 8 методів пропаганди: як люди перетворюються на зомбі. *Закон і Бізнес*. 28.03.2022. URL: <https://zib.com.ua/ua/151037.html>
6. Чому українці та росіяни історично – не «братні народи» (інфографіка). *Український інститут національної пам'яті*. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rosiysko-ukrayinska-viyna-istorychnyy-kontekst/chomu-ukrayinci-ta-rosiyanu-istorychno-ne-bratni-narody-infografika>
7. Труш К. Можемо повторити: як радянські солдати по-звірячому і безкарно гвалтували німецьких жінок. *TCH*. 09.05.2022. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/mozhemo-povtoriti-yak-radyanski-soldati-po-zviryachomu-i-bezkarno-gvaltuvali-nimeckih-zhinok-2031973.html>
8. Pomerantsev P., Weiss M. The Menace of Unreality: How the Kremlin Weaponizes Information, Culture and Money. New York, 2019. URL: https://imrussia.org/media/pdf/Research/Michael_Weiss_and_Peter_Pomerantsev_The_Menace_of_Unreality.pdf

Вербова Валерія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЧОРНИЙ ПІАР В УМОВАХ ВІЙНИ

Ключові слова: піар, чорний піар, інформація, політика, конкуренція, образ суперника.

Keywords: PR, black PR, information, politics, competition, opponent's image.

Нове століття принесло принципові зміни в характер сучасних конфліктів, що тісно пов'язується із розвитком технологій, зростанням цінності інформації як ресурсу та інструменту впливу на різних акторів. Інформаційний вплив може існувати у вигляді спотворення фактів, пліток, викиду дезінформації або подання інформації у вигідному для себе ключі. Спотворюючи та викривляючи історію, перекручуючи історичні факти, підмінюючи поняття, пропагандисти мають досягти формування певного підґрунтя для використання у своїх цілях [9].

Підтримання образу ворога та загрози, які можуть виходити з його сторони, залякування власних громадян – це перша ціль. Друга – вплив на опосередкований прошарок населення, який здатний повірити фейкам та нісенітницям медіа-